

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 368/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Baranom, Námestie SNP 538/16, Stropkov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 158/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 158/2018 **boli porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **550 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Prešov **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Prešov **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 368/2022 z 23. júna 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu 16. decembra 2021, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Csp 158/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka (v právnom postavení spotrebiteľa, pozn.) sa žalobou podanou 14. augusta 2018 domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 592,46 eur, k vyjadreniu žalovanej obchodnej spoločnosti (právnemu zástupcovi sťažovateľky doručené 18. októbra 2018, pozn.) svoju repliku nepredložila a s poukazom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania akcentovala, že všetky skutkové a právne okolnosti uviedla už v podanej žalobe. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu adresovala 9. novembra 2021 predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, avšak ku dňu spísania ústavnej sťažnosti (15. december 2021, pozn.) jej nebola doručená žiadna odpoveď a v napadnutom konaní nebolo právoplatne rozhodnuté.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

3. Okresný súd vo svojom vyjadrení odkázal na priložené stanovisko zákonného sudcu, ktorý ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú, poukázal na spoločenskú situáciu spôsobenú ochorením COVID-19, pasivitu sťažovateľky, ktorá sa k tvrdeniam žalovanej nevyjadrila a o priebeh napadnutého konania sa nezaujímal, pričom rezultoval, že sťažovateľka bola, resp. je účastníkom najmenej v osemnástich súdnych konaniach.

II.2. Replika sťažovateľky:

4. Podľa sťažovateľky podaná ústavná sťažnosť nesmeruje proti osobe zákonného sudcu, ale postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Zdôrazňuje, že je právom a nie povinnosťou vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany, svojím správaním k vzniku prieťahov neprispela a ani absencia jej repliky nevytvorila prekážku rozhodnutia v prejednávanej veci, čo napokon verifikuje aj postup okresného súdu, ktorý v namietanom konaní rozhodol bez nariadenia súdneho pojednávania.

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy [obdobne čl. 38 ods. 2 listiny (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.)] je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia

všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, s'ťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, s'ťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitost' veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre s'ťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložité, pretože konania vo veci ochrany spotrebiteľa predstavujú štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 391/2021, I. ÚS 17/2022). V správaní s'ťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

9. Podiel na nepriaznivom stave vybavovania dotknutej veci má však samotný okresný súd, ktorý po vydaní uznesenia podľa § 167 ods. 3 Civilného sporového poriadku z 18. októbra 2018 zostal v napadnutom konaní po dobu troch rokov bezdôvodne nečinný, a to až do 19. októbra 2021, keď zákonný sudca nariadil zverejnenie oznámenia o verejnom vyhlásení rozsudku, ktorý bol 26. októbra 2021 vyhlásený, po opakovanom predĺžení lehoty na jeho písomné vyhotovenie (zo zdravotných dôvodov na strane zákonného sudcu, pozn.) zaslaný sporovým stranám konania a 17. februára 2022 nadobudol právoplatnosť. Okresný súd následne rozhodol o povinnosti žalovanej uhradiť súdny poplatok, ako aj o náhrade trov konania (uznesenia okresného súdu č. k. 13 Csp 158/2018-62 z 18. marca 2022 a č. k. 13 Csp 158/2018-64 zo 16. marca 2022, ktoré nadobudli 5. apríla 2022 právoplatnosť, pozn.).

10. Napriek tomu, že celková dĺžka už medzičasom právoplatne skončeného napadnutého konania predstavuje len približne tri roky a osem mesiacov, nie je možné akceptovať, aby bol okresný súd podstatnú časť namietaného konania (v danom prípade tri roky, pozn.) bez objektívneho dôvodu absolútne nečinný. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že priebeh napadnutého konania bol v rokoch 2020 a 2021 nepochybne poznačený zákonnými obmedzeniami spojenými s pandémiou ochorenia COVID-19, čo vzal ústavný súd pri rozhodovaní do úvahy, avšak napadnuté konanie sa začalo ešte v auguste 2018, teda dávno pred vypuknutím pandémie a i počas nej prevažovali obdobia, v ktorých okresnému súdu nič nebránilo v tom, aby v prejednávanej veci rozhodol.

11. V konklúzii predneseného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné priet'ahy, ktorými došlo k porušeniu namietaných práv s'ťažovateľky (bod 1 výroku tohto nálezu). Keďže napadnuté konanie bolo ako celok právoplatne skončené, stratilo opodstatnenie, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priet'ahov [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde], a preto ústavný súd ústavnej s'ťažnosti v tejto časti nemohol nevyhovieť (bod 4 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

12. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, právoplatné skončenie prejednávanej veci, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 550 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhoviel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

13. Ústavný súd priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur, t. j. spolu 384,08 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Náhradu za repliku sťažovateľke nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu